

ԳՄՅՐԵՆԻՔ

15
Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարայ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ Գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ. Գաւառական թաւառութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժաւնորդք ալ կը հրատարակուի:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել սոս. Տէր-Խմբագրի Բիգա փաշա խան Թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ ջնտրուիր: Ծանուցման տողը մեկ անգամի համար 3 դրուշ է. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը լսայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐԹ, ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՆՈՒԹԻՒՆ,
ԺՈՂՈՎԱՐԴ

Այս խորագրի ներքեւ, Մասիսի օգնական էֆէնտին ցոյց տալէ յետոյ թէ ներքին զըժուարութիւնը կարեւորագոյն տեղ մը պարտին բռնել Պատրիարքական հրաժարականին մէջ, սկզբամբ դոհուած ինչ յայտնէ Վարչութեան մէկ տեղեկագրէն, որ մերկայարանոց ցոյց կուտար Պատրիարքարանի ներքին վիճակն եւ պէտքերը: Ահաւասիկ իւր յօդուածին չհրատարակուած մասը:

Յիշատի Պատրիարքական հրաժարականին պատճառաց բարձման կերպին ներկատմամբ, Վարչութեան Ատենապետին կարգացած Տեղեկագիրը լաւագոյն տրուած ժամանակէն մ'ըրած պէտք է լինի քան թէ այն որ ի դիմաց Ատենապետաց Դիւանին կարգացուեցաւ: Առաջնոյն մէջ, արդարեւ, քննուած ներքին խնդիրն իւր մերկութեամբ ներկայացնելու միտում մը կար, հետեւագոյն անկեղծութիւնն ակնհերեւ էր. մինչ երկրորդն, որոյ ամբողջ պատճէնն ստորեւ կը հրատարակենք^(*), աւելի կը ձգտէր վարդապոյն երեցնելու այն արտաքին խնդիրներ որոց կը վերաբերէր գլխաւորապէս: Հինգ գլխաւոր յաջողութիւն կաւետէր Ատենապետաց Դիւանին Տեղեկագիրն, իբրեւ արդիւնք եօթնամսեայ բանակցութեանց եւ աշխատանց: Այդ տեղեկագիրը դեռ Ազգ. Ժողովոյն չներկայացուած, մեր կը գրէինք թէ Հիւանդանոցին հացէն եւ մրոնէն զատ շոշափելի արդիւնք մը չկայ երեսօրեայ ներկայացնելու եւ եօթնամսեայ յետաձգում մը արդարացնելու համար: Մեր ընթերցողը Տեղեկագիրն ամբողջ պատճէնն իսկ տեսնելէ ետքը, պիտի կրնան ծանօթութեամբ խնդրոյն զատել թէ ո՞րչափ իրաւունք ունենինք: Այսօր պէտք է յարենք թէ հացին եւ մրոնին վերստին շնորհուիին ալ չկրնար իբրեւ այդ եօթնամսեայ բանակցութեանց արդիւնք համարուիլ բացարձակագոյն. որովհետեւ Ս. Պատրիարք Հայրն այս իւրաքանչիւր ներկայութեան երեսօրեայ, խօսելով արտաքին պատճառաց վրայ, յայտարարեց թէ յառաջիկայ (այս) մար-

տէն սկսեալ Հիւանդանոցի հացն ու միւսը տալու խոստումն ինք ստացած էր նախարարացեալ Սայիտ փաշայէն, այն կարեւոր տեսակցութեան միջոցին զոր նվաճութեան հետ ունեցաւ հրաժարում մէն անմիջապէս առաջ. լաւ, անկէ անդին ինչ կը մնայ, Կիլիկիոյ կաթողիկոսական խնդրոյն վիճակը մեր առջեւ է. Պէրսիոյն եօթն ամիսէ հետէ նոյն միտել զատ կաթողիկոսին առանց արտօնութեան մեկնելու ստորնութիւնն ալ կրեց Ազգ. իրաւ է որ Դիւանական նախարար բերանացի զեկուցում մ'ըրեր է պատրիարքական Փոխանորդ հօր թէ Պէրսիոյն փոխուած լինելն ի մօտոյ գրաւորագոյն պիտի ծանուցուի Պատրիարքարանին, բայց թողնուի որ այդպիսի գիր մը չէ եկած դեռ, Բ. Դիւան կազմուած Յանձնախմբին աշխատութեանց արդի վիճակն իսկ չերաշխաւորեր թէ ի մօտոյ դայ այդպիսի պաշտօնական զեկուցում մը որովհետեւ տակաւին կարող չէ զանք ծանուցանելու թէ Տեղեկագիրը նպատակաւոր իմաստով մը խմբագրուելէ ետք, ըստ արագութեան եւ ձեռնհաս իշխանութեան՝ այսինքն նախարարաց խորհրդին մատուցուելով, հաւանութիւն ստացած լինի: Եթէ տակաւին չկրնինք ծանուցանել զայդ գոհացուցիչ լուր, միակ պատճառն այս է որ գործը դեռ չէ եկած հոն: Ազգային հանգանակութեանց համար կառավարութեան դրած սեղմումը չափաւորուել է, եւ Պատրիարքարանի կողմէ միակ զեկուցում մը պիտի բաւէ եղեր զսննք յառաջ տանելու համար: Բայց օրինակ իմն, Երուսաղիմայ պարտուց բարձման համար հանուած տոմսակները մինչեւ այսօր արգելքի տակ են, եւ այդ խնդրոյ վրայ Վարչութեան եւ Պարտուց Յանձնախմբին միջեւ տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց արդիւնքներէն իբրեւ մին, Պատրիարքարանէն այս շաբթու գիր մը պիտի ուղղուէր առ Բ. Դիւան, աղաչելով որ երուսաղիմայ տոմսակաց ազատ շրջաբերութեան թոյլտրուութիւն լինի: Վարչութիւնն եւ Յանձնախմբին այս եղբայրացութեան եկած են թէ պարտուց խնդիրը կարգադրելու գլխաւոր միջոցներէն մին դարձեալ ազգային ընդհանուր հանգանակութիւն մը կրնայ լինել. բայց Ժողովրդական անտարբերութեան զատ, իրենց առջեւ կառավարական արգելք մը կը տեսնէին,

զոր բառնալու համար այս շաբթու իսկ փորձ մը պարտի փորձուիլ, որոյ ստանալիք ելքն անծանօթ է առ այժմ: Բայց եթէ կայսերական կառավարութիւնը հաճի անօրինել թէ ազգային մէն մի հանգանակութեան քանակութեան եւ նպատակին վրայ Պատրիարքարանի կողմէ զեկուցում մը բաւական լինի զայն արտօնելու, դարձեալ կարեւոր յաջողութիւն մը չլինի, ըստ որում կառավարութեան սկզբնական պահանջումն ալ շատ չէր տարբերեր աղէկէ, եւ բարձրագոյն միջամտութեան սկզբունքն այդչափով ալ կրնայ հաստատուիլ: Այլ եւ այլ կասկածներով Կ. Պոլսոյ բերուած Առաջնորդաց խնդիրը քայլ մ'իսկ յառաջ չէ գնացած. կառավարութիւնը միշտ կասկածելի կը նկատէ զանոնք. դատաստանը միշտ կուշանայ, եւ անոնց թեմերն անխնամ կը մնան միշտ. այնպէս որ կարելի չէ մէջ բերել որ եւ իրողութիւն, որ այս խնդրոյ գոհացուցիչ ճամբու մը մէջ մտած լինելուն ապացոյց մը կարենայ համարուիլ լոյսօրէն: Ազգային պատմութեան դասագրոցը հրատարակման արգելք չափելի դրուի եղեր, բաւական է որ նորագոյն ժամանակաց վերաբերեալ յաւելումներ չըլինին մէջը: Բայց կառավարութեան սկզբնական պահանջումն ալ շատ չէր տարբերեր աղէկէ: Ռուսիոյ մէջ, ուր ինչպէս սովորաբար դիտենք, ռուսահայտակ հայը քան ըլլածը քաջապատակ հայս նուազագոյն արտօնութիւն կը վայելեն, միայն նորագոյն ժամանակաց Ազգ. պատմութեան հրատարակումն եւ ուսուցումն արգելքի տակ դրուած են կառավարութեանց, եւ առաւելուն նոյն արգելքը միայն կրնար հաստատուիլ հոս: Կը տեսնուի թէ այդ մասին յաջողագոյն դիրքի մը մէջ չենք այսօր: Տեղեկագիրը ընկանտապէս որ եւ է բացատրութիւն չտար այն Հայ գըրավաճառաց գործին վրայ, որը կառավարական տրհամոթութիւն հրաւիրեցին մի եւ նոյն տեսակ գրոց պատճառաւ: Ի մի բան, այն հինգ կէտերու վրայ յորս շոշափելի արդիւնքներ ձեռք բերուած լինել կը կարծուի, ոչինչ կրնանք տեսնել, որ ճշմարիտ յաջողութիւն կամ իրօք գոհացուցիչ արդիւնք մը կարենայ համարուիլ:

Չպիտի քննենք նաեւ այն կէտ թէ Պատրիարքական հրաժարագիրն ինն արտա-

(*) Այս յօդուած պիտի հրատարակուէր Մասիսի հինգշաբթի առաւոր թուով, որ կը պարունակէր Ատենապետաց Դիւանին քննադատեալ տեղեկագիրն իսկ:

քին պատճառներ կը բովանդակէր, և ասոնցմէ հինգը միայն ի նկատ առնուած է Ատենապետաց գիւանին տեղեկագրոյն մէջ, այլ պիտի գտնուէր առջի եղբայրացու թեան թէ աւելի անկեղծ, աւելի գոհացուցիչ էր Պատրիարքարանի բարեկարգութեան կարօտ վիճակին նը կատարմամբ Եղեմիական էֆէնտիի կարգացած Տեղեկագիրը: Տակաւին ի ձեռին ունինք տնոր մէկ պատճէն, բայց կը յուսանք ի ձօնոյ հրատարակել զայն ևս: Որչափ կը յիշենք, Վարչութեան Ատենապետը կը նկարագրէր աչքի զարնող թերութիւններ ի մասին Պատրիարքարանի ներքին վիճակին, որը Պատրիարքական պաշտօնավարութիւնը շատ արգիւնալից հանդիսացնելու բնութիւնը չունին ամենեւին: Այդ թերութեանց միակ դարման նշանակուած է դրամը գրեթէ ամեն պարագայի մէջ: Թէ գրեմարմ մեծ պէտք կայ, որպէս զի իւր Ազգին պիտոյրը տեսականապէս և գործնականապէս միանգամայն գնահատելու գրից մէջ զտնուած Պատրիարք մը կարենայ գործ մ'ընել, ասոր տարակոյս չկայ, և թէ գլխաւորապէս Պատրիարքարանի եւմտական վարչութեան ապարգիւն վիճակն է որ յուսահատութեան մի մեծ պատճառ եղած է հրաժարեալ Պատրիարքին, այս ևս ակնհայտ է: Բայց այս մասին մեր ըսելիքներ կը յետաձգենք մինչև որ մեր աչաց տուլն ունենանք, և ընթերցողաց աչքին առջև դնելու կարող լինենք, Վարչական ներքին տեղեկագիրն, և կանցնինք աւելի ստիպողական խնդրոյ մը:

Բ. ՔԷՉԵԱՆ
(Շարունակելի)

Ասկէ բաւական տարիներ առաջ լուսահոգի Պօղոս Պատրիարքի օրով Խատիգիւղցի Մուրատեան Յակոբ անուն անձը իւր օրինաւոր ամուսինը թողնով, ապօրինի պսակաւ Պատմաճի կարապետի աղջկան հետ ամուսնանալուն համար բուրեղեղեղեղ մէջ բանադրուած և Ռուսիոյ հպատակ ըլլալուն համար դեռապանաւոր բանտարկուած էր թէ ինքը և թէ Պատմաճի կարապետը:

Այժմ կը լսեմք թէ Մուրատեան Յակոբ իւր ապօրէն ամուսնոյն մէկ դատին

համար փոխանորդ կարգուելու լուրեր, սակայն Բ. Դուռը իւր օրինաւոր ամուսինն ըլլալուն վաւերագիր մը պահանջելով, Յակոբ Ազգ. Պատրիարքարանի գիմար և գաղտագողի վաւերագիր մ'առնուելու զեր, բայց Պատրիարքարանէն բոլորովին մերժուել է:

Տեղեկութիւն կուտան մեզ թէ Յակոբ Մուրատեան վերապէս յաջողութեամբ օրինաւոր ամուսնութեան վաւերագիր մը դեռապանաւորէն կորզուել, մինչդեռ մի և նոյն յանցանաց համար տարիներ առաջ դեռապանաւորը զայն բանտարկած է:

Այս տղերքը Ռուսիոյ դեռապանաւոր ուղարկութեան ներկայացնելով կը խնդրէր մը որ այս մասին երևան ելած գայթակղութիւնը ըստ իր շնորհն ընէ: Մենք տարակոյս չունինք որ դեռապանաւորը այս պարագային մէջ պատրաստաց զոհ եղած է, վասն զի եթէ խնդրը իւր ամեն յարազայնեցողութեամբ անշուշտ այսպիսի վաւերագիր մը տալ չը պիտի հաճէր:

Ատանայի Առաջ. Տեղապահ Գեր. Միքայէլ եպիսկոպոս Ազգ. Պատրիարքարանի հեռագիր մը զարնելով կը ծանուցանէ թէ Սոյ Մկրտիչ կաթողիկոսը զինքը Կիւրին զրկել կուզէ, և այս մասին հրահանգ կը խնդրէ:

Մկրտիչ կաթողիկոս իւր հրաշքներն սկսաւ ցուցնել, Կիլիկիոյ բարեկարգութիւնը Կիւրինէն սկսելով, և այսպէս վարչական ծրագրին տրամադրութիւնները եղծելու սկիզբն ընելով, վասն զի Կիւրին վերջին կարգադրութեամբ Սեբաստիոյ հետ միացած էր:

Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց միաբանութեան կողմանէ Պատրիարքարանի հասած հեռագիր մը Արթ. Խորէն վարդապետի իբր վանահօր Տեղապահ վաւերացուելը կը խնդրէ վերստին:

Ազգ. Սահմանադրութեան վաղուան տարեգրածի առթիւ երկաթուղւոյ երթևեկութեան ժամերը և դիմերը լրագրոյս վերջին երեսը հրատարակեալ ըլլալով, ընթերցողաց ուղարկութեան կը ներկայացնեմք:

Մօրիս ամիսեցաւ մնաց: Չորս կողմը նայեցաւ Քինովաթէն նեղ ճամբուն մէջ տեսնելու համար, սակայն Քինովաթէ չկար: Ներս մտաւ, նախասենեակը, սեղանատունը, սրահը նայեցաւ, ննջարանը պըտըտեցաւ, բայց տմենքն ալ ամայի էին: Քինովաթէ՝ ձայնեց, սակայն պատասխան տուող չեղաւ:

Սպասաւորն ալ դուրս ելած էր, ինչպէս գիտենք: Մօրիս խորհեցաւ որ Քինովաթէ իւր գոյքերը կապելու համար չուլանի կամ ճամբորդելու համար պաշարի պէտք ունենալով դուրս ելած էր ծախու առնելու համար: Անխոհեմութիւն մ'էր այս. սակայն անիկա դեռ բանի մը վրայ չը կասկածեցաւ, թէ և մտաւանդութիւնն սկսած էր զանիկա պաշարել:

Մօրիս սրտհին մէջ սկսաւ վեր վար պտըտիլ. երբեմն ալ պատուհանը կերթար կը կախուէր:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԻ

(Աժանա Էնկլիմար)

Պէրլին 8 յունիս

Հեղինական կառավարութեան խնդրանք Գերմանիա հաւանեցաւ գերմանացի խել մը երկրաչափներու յանձնարարել որ Յունաստանի հասարակայնին նոր շինութեանց մէջ պաշտօն ընդունին:

Պէրլին 8 յունիս

Պիզմարը իշխանը մեծ տշխատութեան մէջ է թէ և բժիշկները պատուիրած են որ հանգիստ ընէ: Գլխաւոր մայրաքաղաքներու գերմանական դեսպանաց մասն. բաժան հրահանգներ զրկեց:

Պէրլին 8 յունիս

Գերմանական բազմաթիւ յրագիրներ կարծիք կը յայտնեն որ եթէ Տաճկաստան դեսպանաժողովը դէմ դժուարութիւններ յարուցանէ, տէրութիւնը Բ. Դուռն հետ համաձայնելու համար ուրիշ եղանակ մը գործաւ պիտի կարենան գտնել:

Վիեննա 8 յունիս

Պոսնայի մէջ զինուորագրութիւնը կը շարունակուի, զինուորը ամեն տեղ նոր երդումը կը կատարեն:

Վիեննա 8 յունիս

Հունգարական լրագիրները կարծիք կը յայտնեն թէ դեսպանաժողովը միակ արգիւնը մը պիտի կարենայ ունենալ, այն է Տաճկաստանի զինուորական գործողութիւնը Եւրոպայի խնդրանք:

Բէշթէր Լոյտ կըսէ. «Դեռապանաւորը զովայ նպատակն է Անգղիան և Գաղղիան Եւրոպական քաղաքականութեան մը առաջնորդել» և կը յաւելու. «Եթէ Անգղիա և Գաղղիա խնդրը Տաճկաստանի հետ համաձայնութեամբ լուծելու քաղաքականութեան հետեւէին ի սկզբան, ներկայ դժուարութիւնը չպիտի ծագէ ին»:

Լոնտոն 9 յունիս

Տըպլինէն զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կալուէի կառավարութիւնը Պ. Պուրը անուն իւր ագարակը այցելութեան երկելով զինուորի մը հետ որ պաշտպանութեան համար տրուած էր իւրեն, երկուքն ալ հրացանի հարուածով սպաննուել են: Սպանիչը բռնուած չեն:

Ծանկարծ սանդուղիին վրայ ոտքի ձայն լսեց. սակայն Քինովաթէին չէր. սանդուղիին վրայ կախուեցաւ տեսնելու համար թէ ո՞վ էր եկողը: Սպասաւորը ծառայներու յատուկ անհոգութեամբ վեր կենէր:

— Սքէվլա՛, պուռաց Մօրիս:

Սպասաւորը գլուխը վեր վերցուց:

— Դուք էք, քաղաքացի:

— Այո, ես եմ. բայց քաղաքացու հին ո՛ւր է:

— Քաղաքացուհին, հարցուց Սքէվլա զարմացմամբ և միշտ վեր երկելով:

— Անշուշտ. վարը տեսա՞ր զանիկա:

— Ոչ:

— Ուրեմն նորէն վար իջիր, պահնորդին հարցուր և զրացինքէն տեղեկացիր:

— Լաւ, անմիջապէս:

Սքէվլա վար իջաւ:

— Շուտ, շուտ, պուռաց Մօրիս: չե՛ս տեսներ որ կրակի մէջ եմ:

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

ԽԵ.

ԽՈՒՉԱՐԿՈՒԹԻՒՆԻ

(Շար. տես թիւ 4032)

Մօրիս կիները չը տեսաւ, անոնց խօսակցութիւնը բնաւ չը լսեց. նա միշտ Քինովաթէն կը տեսնէր ճամբորդութեան պատրաստութեամբ դրաղած, որով մըշտատես երջանկութեան մը պիտի արժանանար. նա Քինովաթէի սովորական երգը երգելը կը լսէր միայն, և անոր ձայնն ու երգը իւր ականջին ներդաշնակօրէն կը հնչէր:

Երբ Մօրիս սանդուղիին գլուխը սրահը հասաւ, կանգ առաւ. դուռը կրնակի վրայ բաց էր. սովորութիւնն այնպէս էր որ դուռը միշտ գոց կը մնար. ուստի

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Տ Ե Ր Վ Ի Ծ Փ Ա Շ Ա

Հինգշաբթի առաւօտ Տէրվիլ փաշա և իւր ընկերները յատուկ կառավարով ժամը 6 1/2-ին Աղէքսանդրիայէն մեկնելով ժամը 11-ը քառորդ անցած Գաֆիւրէ հասեր են։ Կայարանը զօրաց գունդ մը կրսպատէր ի պատիւ։ Իսկ կայարանը և շրջակայքը ժողովրդեան անհամար բազմութիւն լցուած էր։ Տէրվիլ փաշա կառավարէն վար իջնելով Շահին, Թալաթ, Շէրիֆ փաշայները և Շէյխ-իւլ Իսլամը դիմաւորեց և յանուն Խըտիվին բարի գալուստ մաղթեց են։ Զօրքերը «Շաա ապրի Սուլթանը» աղաղակեց են, որոց ժողովուրդն ալ ձայնակցեց է երբ մեծափառ հիւրերը բազմութեան մէջէն անցեցին։ Ամրոցը քաղաքը ոտք ելած էր և բազմութիւնը փողոցները խռնած էր մինչև կամուրջ, ուրկէ անցան հիւրերը Կէզիրէի պալատն երթալու համար։ Կայարանը սահմանուած է Տէրվիլ փաշայի և իւր ընկերաց բնակութեան համար։

Գաֆիւրէէն զարնուած մասնաւոր հեռադիր մը կըսէ թէ Տէրվիլ փաշայի Կէզիրէի պալատը հասնելէն անմիջապէս վերջը Խըտիվը կառքով այցելութեան գացիր և մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցեց է Տէրվիլ փաշայի հետ։ Եւ սակայն սոյն այցելութիւնը անհաւանական կը թուի, վասն զի պաշտօնական ընդունելութիւնը Ապտին պալատան մէջ ժամը հինգ ու կէսին պիտի կատարուէր։

Հաւատարմ հեռագիր մ'ալ կը ծանուցանէ թէ Խըտիվի և Տէրվիլ փաշայի մէջ այցելութիւնը փոխանակուեց են։

Տէրվիլ փաշայի բնակած Կէզիրէի պալատը սքանչելի դիրք մ'ունի, և նախորդ Խըտիվին շինած ամենաշքեղ պալատներէն մին է, պուրակաձև և դալարագեղ պարտէզներով շրջապատեալ։ Պարտիզին մէջտեղը քէօջը մը կայ Ահմադաբայի ձեւով և մօտիկը Ափրիկէի հաղուադիւտ կենդանիներու և թռչուններու ստուար խումբ մը։

— Տէրվիլ փաշայի մօտին Խսթըն էքսքրէս հետեւեալ տողերը կը գրէ։
«Այն պատուիրակութիւնը զոր Արև-

Մօրիս սանդուխին վրայ քանի մը վայրկեան սպասեց. սակայն տեսնելով որ Սքէվլա կուշանայ, սենեակ մտաւ, և պատահանէն կախուելով տեսաւ որ ըսքէվլա երկու խանութ մտաւ և առանց տեղեկութիւն մը կարենալ առնելու գուրս ելաւ։

Համբերութիւնը հասնելով, զանկա կանչեց։

Սպասաւորը գլուխը վեր վերցուց և տեսաւ որ իւր տէրը պատուհանն անհամբեր կ'սպասէ։

Մօրիս անարկ մըրաւ որ վեր ելնէ։

— Անկարելի է որ դուրս ելած ըլլայ ըսաւ ինքնիրեն Մօրիս։

Եւ նորէն կանչեց։

— Բենուլաբէ, Բենուլաբէ։

Ամեն բան մեռաւ էր, մենաւոր սենեակն իսկ կարծես արձագանգ չէր տար։ Սքէվլա եկաւ։

— Ինչ ըրիւ հարցուց Մօրիս։

Մտեան տէրութիւնը խնդրեցին, ներկայ դժուարութեանց իրական դարձան եւ շաւ, Դէպքերէն կարելի է հետեցնել թէ արեւմտեան տէրութիւնը այսքան չը պիտի յոգնէին եթէ կանխաւ վեհապետական իշխանութեան դիմէին։ Բ. Դուռը, Եգիպտոս և Եւրոպա անշուշտ ուրախ պիտի ըլլան տեսնելով որ կայսերական քովսէրները Եգիպտոսի մէջ Սուլթանին բարոյական և իշխանական ազդեցութիւնը կրցին ի գործ դնել։ Տէրվիլ փաշա անշուշտ պիտի աշխատի իւր պաշտօնին մէջ յաջողելու համար։ Իւր պաշտօնն է բարեկարգութիւնը վերահաստատել, «սթաթիւ գուօն» պահել և գերիշխան կառավարութեան օժանդակութիւնը Խոտիվին երաշխաւորել։ Սակայն արեւմտեան տէրութիւններն ալ գոհացնելու համար ճարտարութիւն պէտք է ի գործ դնէ։ Դեսպանաժողովոյ խնդիրը առ կախ մնացած է. և հաւանական չէ որ անդեն անոր վրայ քանի որ կայսերական քովսէրները կը գործեն վասն զի քովսէրներուն գործողութիւնը շատ և անոր ազդեցութիւնը տկարացնել է։ Եւ սակայն դեսպանաժողովոյ գաղափարն ալ չկրնար մոռցուիլ մինչև որ քովսէրներուն աշխատութեան արդիւնքը անոր անյարմար կամ աւելորդ ըլլալը չը յայտնէ, և ոչ միայն Օսմանեան տեսակէտով այլև տէրութեանց որոնք դեսպանաժողովոյ գաղափարը յղացան։ Եթէ Տէրվիլ փաշա իւր պաշտօնավարութեամբ դեսպանաժողովոյ հարկը ջնջէ, տարակոյս չկայ որ իւր կառավարութեան մեծ ծառայութիւն մատուցած պիտի ըլլայ, որուն բնականաբար դեսպանաժողովը հաճոյ չկրնար ըլլալ։ Առ այսմ հարկ չկայ մանրամասնութեանց մէջ մտնել, մինչև հիմա ամեն բան լաւ կը խոստանայ։ Խուսուլթեան ամեն վտանգ փարատած է։ Եգիպտոս խաղաղ է եւ ժողովուրդը հանգստած է. և այս ամենը օրինաւոր իշխանութիւն միայն գործածելով եղաւ առանց զինուորական կամ նաւային միջոցներ գործածելու։

— Սօֆիայէն հասած վերջին լուրերէ կը տեղեկանամք թէ ազատութեան և անդորութեան այս երջանիկ մարտքազարին և գլխաւոր քաղաքացի մէջ ազա-

— Միայն պահպանը տեսեր է զանկա։

— Պահպանը ինքը տեսեր է։

— Այո. դրացիները անոր վրայ բան մը չեն ըսեր։

— Պահպանը տեսեր է կրսես. բայց ինչպէս։

— Դուրս ելնելը տեսեր է։

— Ուրեմն դուրս ելեր է։

— Այնպէս կ'երևի։

— Միմակ, անկարելի է որ Բենուլաբէ մինակ դուրս ելնէ։

— Միմակ չէ եղեր. հետը մարդ մը կայ եղեր։

— Մարդ մը. ինչպէս։

— Պահպանը այնպէս կ'ըսէ։

— Գնա հոս կանչէ, պէտք է գիտնամ թէ ո՞վ է այդ մարդը։

Սքէվլա երկու քայլ առաւ դէպի դուռը. յետոյ ետին դառնալով։

— Կեցիք, ըսաւ անկա մտածելով։

տական հետզհետէ կը զօրանան, և ահարկու յանդգնութեանց կը դիմեն։ Եւ իրաւ է որ ասոնք քիչ մ'ալ իշխանին բացակայութենէն օգուտ կը քաղեն. բայց զինուորականք ալ սպաննացեր են աղքատ միջոցներու դիմել եթէ իրենց ընկերներէն մին սպայ մը որ գրդուիլ յայտարարութիւն մը հանած ըլլալուն համար բանտարկեալ է, չարձակուի։

— Պ. Զարիֆիի ազգականներէն և բարեկամներէն բազմաթիւ անձինք փոքր շրջաններով ընդ առաջ գացեր են որ Մարտիլիոյ սուրհանդակաւ կրսպասուի հոս։ Թարապիայի մէջ լուսավառութիւն պիտի ըլլայ։

— Աղէքսանդրիոյ բոլոր հիւպատոսները Տէրվիլ փաշայի անմիջապէս այցելութեան գացեր են։ Սուէյի ջրանցքին մօտ խմբուած զօրքերը անդերին դառնալու հրաման ընդունեց են։

— Եգիպտական բանակէն արձակեալ և մայրաքաղաք գտնուող սպայներուն թիւը 40-ի կը հասնի. սպայներէն զատ երկու ալ քաջաբային պաշտօնտար կայ։

Վազըթ կըսէ թէ Բ. Դուռը նոր շրջաբերական մ'ես զրկեր է աէրուլթեանց, յորում կը պնդէ դեսպանաժողովոյ անկարեւորութեան վրայ։ Գերմանիա Բ. Դուռն Եգիպտոսի խնդրոյն մէջ բռնած օրինաւոր ճամբան տեսնելով նոր առաջարկ մը պիտի ընէ տէրութեանց եգիպտական խնդիրը դիւրաւ լուծելու համար։ Աւստրիա ալ արդէն Գերմանիոյ համամիտ ըլլալով, երկու տէրութեանց մէջ բարեկամական հեռագրեր կը փոխանակուին։

— Վիեննայէն այս առաւօտ զարնուած հեռագիր մը կըսէ թէ Եգիպտական խընդիրը տէրութեանց մէջ իրական դժուարութիւն մը պատճառած չըլլալուն համար կը յուսացուի որ խաղաղութեամբ լուծուի։

— Արևելեան-Բուլգարիի կուսակալ Ալէքս փաշա հինգշաբթի իրիկուն վեհ. Սուլթանի հետ մէկտեղ ընթերցէ։

— Պար կըսէ թէ Բ. Դուռը Տէրվիլ փաշայի յաջողութիւնը փաստ բռնելով, Գաղղիոյ և Անգղիոյ ներկայացուցիչներուն դեսպանաժողովոյ վերջին հրաւերը նորէն մերժեց է։

— Ինչ կայ, ինչ կուզես. խօսէ, կը մեռցնես զիս։

— Թերևս այն մարդն է որ իմ հետեւէս վազեց։

— Մարդ մը ետեւէդ վազեց։

— Այո։

— Ինչ ընելու համար։

— Բանալին ուղղելու համար։

— Ինչին բանալին, թշուառական։

Խօսէ, խօսէ։

— Սենեկին բանալին։

— Եւ դուն իմ սենեկիս բանալին օտարականի մը տուիր, պօռաց Մօրիս, երկու ձեռքով սպասաւորը բռնելով։

— Բայց օտարական չէր պարոն, վառն զի ձեր բարեկամներէն մին էր։

— Իմ բարեկամներէս մին։ Ուրեմն Լօրէնն է անշուշտ։ Այո անիկա է և Բենուլաբէ Լօրէնի հետ դուրս ելած է։

(Շարունակել)

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ

Երկաթուղւոյ վաղուան երթևեկութեան ժամերն ու գիները:

ԱՌՍԻՕՏ ՍԻՐԲԵՃԻԼԵՆ						ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՒ ՏԻ ԳՈՒԼԵԼԵՆ					
Ժամ	Բուսի	Բաժնի	Երկրի	Մաս	Երկրի	Ժամ	Բուսի	Բաժնի	Երկրի	Մաս	Երկրի
11	25	»	»	»	»	7	54	»	»	»	»
11	48	»	»	»	»	9	8	»	»	»	»
12	16	»	»	»	»	9	37	»	»	»	»
12	43	»	»	»	»	9	53	»	»	»	»
1	50	»	»	»	»	10	28	»	»	»	»
2	53	»	»	»	»	11	00	»	»	»	»
3	33	»	»	»	»	11	25	»	»	»	»
4	18	»	»	»	»	11	59	»	»	»	»
						12	25	»	»	»	»

ԵՐԹԱՆ ԳԱՆՈՒ ՀԱՄԱՐ

Սիրբէճիկէն Հանդիսավայր	Մէճիկա Ա.	Կարդ	8	Ղըշ.	Երկրորդ	5	Ղըշ.	Երկրորդ	3	Ղըշ.
Քուճաբուէն	»	»	»	»	»	3 1/2	»	»	2 1/2	»
Եէնիքաբուէն	»	»	»	»	»	3	»	»	2	»
Սամաթիայէն	»	»	»	»	»	2 1/2	»	»	2	»

Ա. Զ. Դ. Սիրբէճիկէն, Գուճաբուէն, Եէնիքաբուէն և Սամաթիայէն երկաթուղիով Հանդիսավայր երթալ ուղղով աղջայինք, պարտաւոր են երկաթուղւոյ Տեսչութեան հետ յառաջագոյն եղած կարգադրութեան համեմատ գիւրութեան համար երթալ և դարձ տոմսակներն միանգամայն առնուլ, վասն զի նոյն օրը հանդիսավայր իջնելու համար միայն երթի տոմսակ չկայ:

ԿԼՈՒԱՌ

(ՆԱԽԽԻՆ ՔՕՆԹԻ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ)
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ՄԻՈՍԻ
ԵՒ ՄԻՈՍԻ

109. ԿԱԼԱՐԱ ՍԱՆՏԵՔՏԵԼԱՐ ՓՈՂՈՑ 109

Սոյն գործարանին մէջ մեծ խնամով կը պատրաստուին Եէնիքաբուէն, Գուճաբուէն, Երկաթուղւոյ Տեսչութեան հետ յառաջագոյն եղած կարգադրութեան համեմատ գիւրութեան համար երթալ և դարձ տոմսակներն միանգամայն առնուլ, վասն զի նոյն օրը հանդիսավայր իջնելու համար միայն երթի տոմսակ չկայ:

Թէ քաւառներէն եւ թէ օտար երկիրներէն տրուած հրամաններն ինչ քանակութեամբ որ ըլլայ, փութանակի եւ ճշդիւ կը գործադրուին:

Գիններն խիստ չափաւոր են:

Մասնաւորապէս Երկաթուղւոյ Տեսչութեան հետ յառաջագոյն եղած կարգադրութեան համեմատ գիւրութեան համար երթալ և դարձ տոմսակներն միանգամայն առնուլ, վասն զի նոյն օրը հանդիսավայր իջնելու համար միայն երթի տոմսակ չկայ:

Մեծ վաճառատուն ի Կալաթա, Սանտեք-ճըլար փողոց թիւ 109:

Մասնաւորապէս Երկաթուղւոյ Տեսչութեան հետ յառաջագոյն եղած կարգադրութեան համեմատ գիւրութեան համար երթալ և դարձ տոմսակներն միանգամայն առնուլ, վասն զի նոյն օրը հանդիսավայր իջնելու համար միայն երթի տոմսակ չկայ:

ՏՕՔԹՕՐ Յ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ

Պօլիս Մուսալլայի ճատտէն 15 թիւ տունը ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը երեքէն մինչեւ ութը պատրաստ գտնուելով՝ ձրի պիտի նայի առ ինքն զիմող հիւանդներն:

Ցուսով ենք որ գոհ պիտի ըլլան զիմողներն, մանաւանդ երկար ժամանակէ հետէ խոլի (սրբաճա), դաղդիական ախտի, թորախտի, յօդաղակութեան եւ այլ հիւանդութեանց ենթակայ ու դարմանաութեան կարօտ եղող անձինք:

Ա. Զ. Դ.

Խառնուրդի Ս. Ներսիսեան վարժարանի նախակրթարանի համար Դաստիարակի մը պէտք կայ. ուղղը կրնայ գիմել Հոգաբարձութեան խորհրդարանը ի նոյն վարժարանի առաւօտեան մինչ ժամ 2 ըստ տաճկաց:

Ա. Զ. Դ.

Ա. Զ. Դ. ՍԻՐԲԵՃԻԼԵՆ

Նորահար տնտէս մը, որ բնաւ չէ՛վըտեցներ լսեցը, պաղ ջրով ձեռն նման կը ճերմակցնէ դանձը և լուսաւորին աշխատութիւնը կէս առ կէս կը պակսեցնէ: Դիւսաւոր մթերանոցն է թէ Պօլսոյ և թէ բոլոր Ասիոյ համար Սուրբէնեան հայկական վաճառատունը Կ. Պօլիս Ա. լաճա-Համամ Բէթեմէճիկէր պաշը թիւ 14 մեծ վաճառատունը:

Գործածելու եղանակը նշանակուած է տպեալ յայտարարութեան մը մէջ, որմէ գործածողաց և վաճառողաց կը տրուի:

Ա. Ա. ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ

Նոր վաճառատուն ՆԱԽԽԻՆ ՔՕՆԹԻ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ ՊԱԿԱՆ ՈՒՅԼԻՑ ԸՄՊԵՆԵԱՑ

Կ. Պօլիս, Ալաճա-Համամ Բէթեմէճիկէր պաշը թիւ 14 մեծ վաճառատունը:

Այս նոր վաճառատուն մէջ կը գտնուին նպարեղինաց ամենէն ընտիր տեսակներն, Սիպերիոյ առաջին կարգի կարագ իւղ, խահուէ, շաքար, պանիր, ձէթ, բէթուրի կազ, բրինձ, լուբիա, սպարմաշէթ մօմ, օսլայ, աճառ, ձիթապտուղ, մաքառնա, բաթաթէս, Եւրոպայէն յատկապէս բերել տրուած զանազան աղած ձկներ, Մալակայի, Պօրտոյի և Շամբանիոյ գինիներ, քօնեաք և այլն և այլն:

Գներու չափաւորութեան և կշռոց ճշդութեան մասին պատուարժան յաճախորդը ըստ ամենայնի գոհ պիտի լինին, վատահմը որ աղջիկ աղջայինք այսպիսի հայկական վաճառատուն մը պիտի քաջալերեն, չղմեկով օտարին. որով իրենց գործնական աղջապիւրութեան օրինակն ընծայած պիտի լինին:

Մայրաքաղաքի թաղերէն, արուարձաններէն առ մեզ ուղղեալ յանձնարարութիւնը փութով և սովորական ճշդութեամբ կը կատարուին:

مسافر خانہ عوی

HOTEL INTERNATIONAL N. 10

ΞΕΝΩΝΑ ΙΕΘΝΗΣ

ՀԱՄԱԶԳԱՆ ՀԻՐԱՆՈՑ

Այս հիւրանոցն հաստատուած է Մասնաւորապէս վարի կողմը կամրջին մօտ, Հաճի-Կէօյէք մզկիթին դէմը Մօլաթաջը փողոց թիւ 10. ապահով մաքուր ու օդաւէտ է, և գիններն չափաւոր. ընտանիք ալ կրնան հանգիստ ընել. ունի ճաշարան և սրճարան մը ամեն աղջիկը պարտաւոր զարդարեալ. Պօլսոյ մէջ այսպիսի հիւրանոցի մը նմանը չկայ, վերջապէս ըստ ամենայնի գոհ կըլլան յաճախորդը:

Ապտ - իւլ - ձէլիւ

ՀԱՆՔԻՐՈՑ ՊՕՐՄԱ

Օսմ. Գօնա. Գոց. երէկ իրիկուն	13-19
» » Բաց. այս առաւօտ	-
» » Բնութեան Արժեթիւր	5-16
Սօսիթէթ մէնէրալ Անգլ. Լիւր.	4-
» Օթման » »	9-51
Կ. Պօլսոյ Պանքան » »	7-
Գրէտի Ժէնէրալ » »	75-
» 1865 (Մոթոն) » »	66-
» 1869 (Բինար) » »	24-50
» 1872 (Պօն տիւ թրէզոր) » »	59-
» 1873 (Բինար) » »	3-15
Թրամիլայ Օսմ. Լիւր.	1040
Թղթաղարամ » »	54-50
Բուժէլի երկաթուղի Փրանք » »	172-
Լաւրիում » »	-

ԲՆԹԱՑԻ ԴԻՍԿՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 դոլարի հետ)	
Անգլիկ. ոսկի	110-10
Գաղղիական »	87-33
Բօլ »	90-10
Բրիտի »	51-10
Գարպօն թուղթ	8-97
Գարպօն արծա.	90-20
Մէճիկէ	108-2
Վեցնոց.	127-13
Հինգնոց.	210-20
Մէթալիք.	207-10

ՏԵՐ-ԽՄԵԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիգա փաշա խան քիւ 14